

Chiến tranh

ISSN: 2734-9195

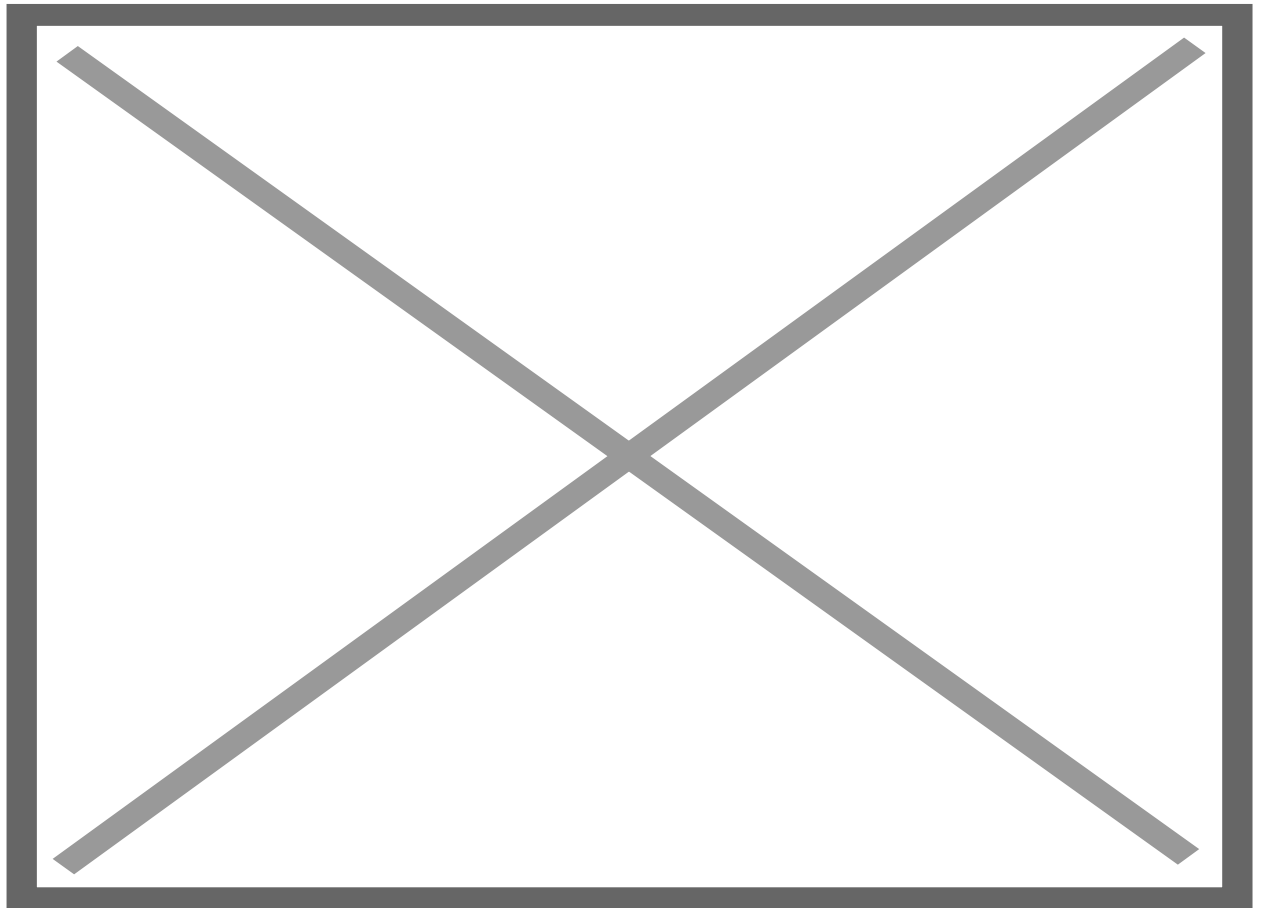
09:05 09/05/2022

Hòa thượng Thích Trí Chơn chuyển ngữ

Nói đến chiến tranh thì mọi người đều nghĩ tới nó. Những chiến tranh gì? Ở đây không phải là cuộc tranh chấp vì một tư tưởng chính trị nào. Cũng chẳng phải những trận đánh xảy ra ở nước này hay nước khác, nhưng là một cuộc chiến tranh chớp nhoáng với những nạn nhân luôn luôn thua trận là con người. Cuộc chiến tranh đó tương tự như một hỏa diệm sơn mà thỉnh thoảng lửa bên trong bỗng nhiên bùng lên, êm dịu một thời gian, để rồi sẽ phun hỏa trở lại và tàn phá mọi vật sống xung quanh. Không bao giờ con người chịu tìm cách dập tắt những ngọn núi lửa đó, mà họ cứ thản nhiên để tiếp tục sống trong sự đe dọa của chúng. Mọi sự đều có nguyên do hoặc một khởi điểm, và khởi điểm này cũng chỉ là kết quả của một nguyên nhân trước nữa. Hỏa diệm sơn chẳng khác gì cái nắp hơi bị dồn ép dưới một áp lực rất mạnh phát xuất từ trung tâm quả đất; và chiến tranh cũng có một căn do vô hình, một nguyên nhân liên tục một mầm giống khó nhận rõ phát sinh từ lòng tham sân của con người. Con người nuôi dưỡng những độc tính ấy để tự mình phá hủy diệt vong vì chúng.

Cho nên mọi sự tàn bạo bất nhân đều bắt nguồn từ tâm con người. Và thật là bi đát khi nhận thấy rằng nhân loại không bao giờ tìm phương pháp để khắc phục những ác tính đó. Một cách thụ động và an phận, như tên nô lệ yếu hèn, nhân loại cứ mặc để cho những tính tham sân, sinh ra từ vô minh của con người, hoành hành tấn công và chinh phục. Tại sao có tình trạng như thế? Bởi vì con người xưa nay tự cho đó là điều “*Không thể tránh được*”.

[caption id="attachment_13297" align="aligncenter" width="700"]

Ảnh: St[/caption]

Không thể tránh được, thế thường vậy rồi. Nhưng có điều ai cũng thấy rõ là những tính tàn bạo, sân hận trên phần nhiều được trưởng dưỡng và ngấm ngấm phát triển trong những lúc xã hội tạm an bình, sau cơn bình lửa. Chính nền hòa bình mỏng manh đó đã tạo nên sức mạnh của chiến tranh, vì những giai đoạn hòa bình như thế chỉ là những cuộc đình chiến nhất thời; và mặc dầu tay chúng ta đã giải giới, nhưng tâm chúng ta thì chưa. Tính tham sân nơi lòng người đâu đã thật diệt hết, như lưỡi gươm của kẻ chiến bại vừa mới được tước bỏ xuống mà thôi.

Muốn kết quả thì mọi ác tính tàn bạo sát hại nơi thân tâm và ý nghĩ của chúng ta phải cùng một lúc đoạn trừ tất cả. Có người châm biếm sẽ hỏi. Thật con người có thể khắc phục được những tính tham sân đó sao? Hỏi như vậy tức là họ đã phủ nhận hoàn toàn ý chí của con người. Trên phương diện ác và thiện, dĩ nhiên tính nào phát triển mạnh sẽ thắng tính kia. Và một nền hòa bình thật sự, vĩnh viễn chắc chắn chỉ có thể thực hiện ngoài những hành động ác độc xấu xa của con người.

Nhưng muốn thắng chiến tranh hay có ý nghĩ xem nó như là điều phản lại “*văn minh*” thì ít nhất chúng ta cần phải có một ý chí cương quyết bền bỉ, với một niềm tin mãnh liệt rằng đánh bại chiến tranh không phải là một việc khó. Chỉ có

ý tưởng đó, mới giúp chúng ta đủ can đảm và sức mạnh để tìm phương pháp tiêu diệt nó. Và cũng đã có biết bao nhiêu người từng say sưa với lý tưởng mong thực hiện những điều cao đẹp trên mà Thánh Gandhi (Ấn Độ) ở thời đại chúng ta là một bằng chứng. Muốn chấm dứt hận thù, tưởng nhân loại cần thấm nhuần sâu xa tư tưởng bất bạo động của Thánh Gandhi.

Ngày nay, qua những phát minh khoa học, chúng tổ loài người tuy đã tiến bộ nhiều, song những tính tàn bạo nơi con người vẫn chưa diệt hết. Để thử xem những con vật với bản tính thù ghét nhau lâu đời có thể sống chung yên ổn không, một học giả Trung Hoa ở Gia-Nã-Đại đã đem con mèo đặc biệt hung tợn nhốt cùng chuồng với con chuột rất dữ. Ông ta thấy rằng chúng cấu xé nhau luôn, và lúc nào con mèo cũng thắng cuộc. Về sau, ông ngăn hai chuồng ra, chỉ để chừa phía dưới một cái lỗ vừa đủ cho mỗi con có thể vớ đến đĩa đồ ăn mà thôi. Vì vậy, hai con buộc phải ăn chung trong một đĩa. Dần dần chúng quen biết nhau và sự cấu xé cũng dịu bớt dần. Cuối cùng, ông để hai con sống chung như cũ và lần này thì chúng không cắn nhau nữa.

Vậy thì tính tàn bạo nơi con người có khó diệt trừ lắm không? Có nên bảo rằng con người cũng cần tập hòa giải thân yêu với kẻ thù của nó cũng như trường hợp bắt bác mèo làm thân với chú chuột trên đây không? Dù sao thì cũng chỉ có một cách là phải giáo dục cho con người nhận rõ được hạnh phúc của hòa bình và giúp họ tin tưởng chắc chắn rằng hòa bình là điều có thể thực hiện, họa may lúc ấy các cuộc chiến tranh mới có thể chấm dứt dần dần được.

Trước mặt những kẻ thích bạo tàn sát hại nhau, nghĩ không có lợi ích gì mấy khi bảo họ rằng: "*Các bạn đều là nhân loại*". Muốn kết quả, tưởng chúng ta nên nói với họ thế này. "*Sớm chầy thế nào các bạn cũng phải gặt lấy trở lại những điều ác mà các bạn đã gieo rắc cho thiên hạ, vì mọi người đều tương quan mật thiết, nên toàn thể không khỏi chịu ảnh hưởng chung của đau khổ*".

Và không gì lầm lạc hơn khi chúng ta tưởng rằng con người có tâm niệm thích đánh nhau hơn là chung sống hòa bình. Ai thích chiến tranh, tốt hơn hãy cố gắng chiến thắng những tính tham sân si nơi mình, để mong đạt đến con người thuần túy đạo đức và toàn thiện. Đến đây, thiết tưởng mọi gia đình, trường học, quốc gia, tôn giáo nên bắt đầu giáo dục cho con người hiểu rõ sự tương quan giữa các chủng tộc và toàn thể giới nhân loại. Như thế tức chúng ta đã thể hiện được tinh thần Từ Bi, cứu giúp chúng sinh của Phật Giáo rồi vậy.

Hòa thượng Thích Trí Chơn chuyển ngữ

* Theo tạp chí Pháp ngữ "*La Pensée Bouddhique*" (Tư Tưởng Phật Giáo). Nguồn: <https://www.budsas.org/uni/u-vbud/vbpha618.htm>